



# Årsredovisning 2023

med verksamhetsberättelse

Vår vision är att alla med njursjukdom ska kunna leva ett rikt och långt liv.

# Innehåll

Förord	4
Verksamhetsberättelse	5
Fantastiska framsteg	5
Intressepolitik	5
Barn- och föräldraverksamhet	9
Ungdomsverksamhet	9
Arbete, utbildning och socialt arbete	10
Information	10
Samverkan	11
Rehabilitering och rekreation	14
Forskning	14
Medlemsinflytande	15
Arbetsgrupper	15
Förvaltningsberättelse	16
Resultaträkning	19
Balansräkning	20
Noter	21
Underskrifter	26
Revisionsberättelse	27
Regionföreningarnas medlemsantal	30

## Förord



”  
Framtiden för  
njursjuka är  
förhoppningsfull.

**Att vara** ordförande i Njurförbundet är en stor ära och ett ansvarsfullt privilegium. För 55 år sedan bildades Njurförbundet. Jag har deltagit i verksamheten både nationellt och regionalt under större delen av den tiden och följt utvecklingen från insidan. Det är stor skillnad att drabbas av en njursjukdom idag i jämförelse med 1969 då Njurförbundet inledde verksamheten. Njursjukdom är fortfarande lika allvarligt, men förutsättningarna att leva med en njursjukdom är annorlunda. Det finns bättre kunskap om hur man kan spara och bevara njurarna och det finns fantastiska valmöjligheter då man behöver njurersättande behandling.

**Även om** medlemmarnas situation i dag inte kan jämföras med den som rådde 1969 så fyller Njurförbundet och dess regionföreningar fortfarande en mycket viktig roll för njursjuka i Sverige. Vid förbundsstämman i maj 2023 antogs en ambitiös verksamhetsplan som gäller fram till 2026. Förbundsstämman beslutade även att modernisera stadgarna och bland annat förlängdes mandattiden till tre år. Det innebär mer tid att genomföra det uppdrag som medlemmarna har gett till förbundsstyrelsen. Det är tryggt att vi har en stab av kompetenta medarbetare på förbundsstyrelsen som verkställer alla de beslut som fattas. Det är även tryggt att Njurförbundet numera har god ekonomi och ett kapital som skapar förutsättningar för en expansiv verksamhet.

**Njurförbundet har** en stor och viktig utmaning att hantera. Medlemsantalet har länge legat konstant lågt runt 4 000 medlemmar. Hur vi ska kunna vända trenden och få fler medlemmar är en ständigt återkommande fråga som har stötts och blötts under många år. Vi måste tänka om och i ökad utsträckning inrikta oss på att möta de behov av en patientorganisation som de personer har som har fått diagnosen kronisk njursjukdom och inte behöver njurersättande behandling. Det är en stor medlemspotential som består av flera hundra tusen människor i landet som Njurförbundet ännu inte har nått fram till.

**En tillbakablick** på de senaste åren visar på flera viktiga framgångar. Njursjuka lever längre tack vare att forskningen utvecklat effektivare behandlingsmöjligheter. Det finns nya läkemedel som bromsar försämringen av njurfunktionen. Fler njursjuka får numera chans att transplanteras genom att nya rutiner för organ donation införts på sjukhusen som även inneburit att väntetiderna har kortats.

**Framtiden för** njursjuka är förhoppningsfull. För att optimismen ska bestå krävs en stark organisation som företräder njursjuka både nationellt och regionalt.

Stockholm i april 2024

**HÅKAN HEDMAN**  
förbundsordförande, Njurförbundet

# Verksamhetsberättelse 2023

## DET HÄR ÄR NJURFÖRBUNDET

Njurförbundet är en partipolitiskt och religiöst obunden intresseorganisation för personer med kronisk njursjukdom, levande njurdonatorer och deras anhöriga/närstående. Med 14 regionföreningar täcker organisationen in hela landet med frågeställningar på både nationell och regional nivå. Genom att sprida kunskap, bilda opinion, påverka beslutsfattare och stötta enskilda verkar vi tillsammans för alla personer som är i behov av njurvård.

**Vårt arbete** utgår ifrån Njurförbundets stadgar, idéprogram och våra Riktlinjer för god njurvård. Idéprogrammet är antaget av Njurförbundets förbundsstämma och beskriver våra mål på följande sju områden: njurvården, organdonation, barn och ungdomar, arbete/utbildning och social trygghet, information, forskning samt samverkan.

**Utifrån vår gemensamma erfarenhet** och kunskap om hur det är att leva med njursjukdom, påverkar vi beslutsfattare genom att på olika sätt delta i samhällsdebatten. Vi lyfter fram behov och brister, och visar på lösningar som både kan ge njursjuka ett bättre liv och är bra för samhället.

**Njurförbundets ändamål är:**  
(§3 i Njurförbundets stadgar)

**att** ansluta alla föreningar som uppfyller förbundets ändamål och stadgar och tillsammans

med dessa verka för personer som är i behov av njurvård.

**att** genom opinionsbildning och påverkansarbete tillvarata njursjukas, levande donatorers och närståendes intressen avseende tillgänglighet, vård, social trygghet, möjlighet till arbete, studier, rehabilitering och rekreation.

**att** företräda medlemmarnas intressen gentemot sjukvården, myndigheter och institutioner.

**att** arbeta för medlemmarnas intressen i samverkan med andra organisationer.

**att** stödja forskning som utvecklar njurvården och förbättrar livssituationen för njursjuka.

**att** stimulera förebyggande och hälsofrämjande verksamheter.

**att** samla in och sprida kunskap och erfarenheter om njursjukas situation i Sverige och omvärlden.

**att** vid behov bidra till att nya föreningar bildas.

## Fantastiska framsteg

Lång tids intressepolitiskt arbete i Njurförbundet på såväl nationell som regional nivå har 2023 gett tydligt utslag i riktning mot vår vision – att alla med njursjukdom ska kunna leva ett rikt och långt liv. Vi kunde glädjande konstatera att förbättringar i vården har lett till ökad överlevnad och att allt färre behöver starta i njurersättande behandling.

Därtill skedde fler njurtransplantationer 2023 än något år tidigare, vilket har lett till kortare kö och minskad väntetid för personer som behöver en ny njure.

Fortfarande måste kunskapen öka om njursjukdomar, så att fler upptäcks och får diagnos i tid för att få behandling och kunna bromsa försämringen.

Samtidigt gör oro i omvärlden att vi måste bevaka samhällets beredskap för att personer med njursjukdom, i dialysbehandling och transplanterade ska säkerställas livsnödvändig vård i händelse av kris.

Det var med sann entusiasm delegater från hela landet samlades till förbundsstämma i maj, och fastslog en verksamhetsplan för kommande tre år

## Intressepolitik

Njurförbundets viktigaste uppgift är att bedriva intressepolitisk verksamhet och bevaka de samhällsområden som berör förbundets medlemmar. Genom skrivelser, möten med beslutsfattare och deltagande i olika råd och konstellationer verkar förbundet

intressepolitiskt. Debattartiklar, pressmeddelanden och sociala medier används för att nå ut med förbundets frågor i den offentliga opinionen.

Året 2023 har fokus legat på njursjukdom i tidigare stadier, med kampanj för tidigare upptäckt och arbete för att öka kunskapen om kronisk njursjukdom i primärvården. Samtidigt har arbetet för ökad hemdialys intensifierats genom medverkan i ett skandinaviskt EU-projekt. Vidare har den alltjämt viktiga frågan om organdonation fått medvind då antalet donationer 2023 slog alla rekord.

### Pressmeddelanden

11 januari – *Organdonationer fortsätter öka tack vare DCD*

8 mars – *Ny kampanj sätter fokus på allvarlig sjukdom med hjälp av humor*

7 november – *Fler organdonationer – Väntelistan för njurar krymper*

21 december – *Fler lever längre med njursjukdom*

### Debattartiklar

*Det saknas riktlinjer för levande njurdonationer, Dialäsen, 2 januari*

*Täpp till kryphålen för länder som göder antibiotikaresistensen, Göteborgs-Posten, 11 april*

*Inför personcentrerad vård – NU! Senioren, nr 7*

### Njurvården

#### Personcentrerad vård

En grundtanke i Njurförbundets idéprogram är att verksamheten inom njurvården ska utgå från ett personcentrerat synsätt. Detta innebär bland annat att patienten ska kunna vara delaktig och ha ett avgörande inflytande i valet av behandlingsform och för att kunna sköta sin egen vård.

Njurförbundets ordförande Håkan Hedman ingår i styrgruppen för Centrum för personcentrerad vård vid Sahlgrenska Akademin vid Göteborgs Universitet, GPCC. Håkan Hedman är även ordförande i GPCC:s Personråd som består av brukarföreträdare och som fungerar som en referensgrupp till styrgruppen.

Håkan Hedman ingår även i styrgruppen för PCP4 ett projekt som initierats av GPCC med partners från högskolor, regioner, industrin och patientorganisationer, inklusive Funktionsrätt Sverige. Syftet är att utforma framtidens sjukvård uppbyggd på ett personcentrerat arbetssätt.

Inom ramen för PCP4 initierade Njurförbundet ett

projekt i samverkan med professionen som syftar till att få fler patienter att välja självdialys. Projektet, som utvidgades under 2023 då satsningen tilldelades medel från bland annat EU, omfattar nu hela Öresund-Kattegatt-Skagerrakregionen och syftar till att genom gränsöverskridande samarbete och innovativa vårdlösningar öka användningen av hemdialys som en egen behandlingsmetod (läs vidare under avsnittet om dialys).

Regeringen har inrättat ett patientråd, som ett verktyg för att stärka patientdelaktigheten i regeringens arbete i syfte att skapa en mer personcentrerad hälso- och sjukvård. Förbundsstyrelseledamot Ulla Evensson deltog den 14 december 2023 i utvidgat möte med regeringens patientråd.

#### Likvärdig njurvård i hela landet

Njurvården har utvecklats positivt och överlevnaden för personer med njursjukdom har ökat. Det framkommer av Svenskt Njurregister, SNR, som samlar in data och årligen presenterar statistik. Njurförbundet uppmärksammade 2023 den goda utvecklingen i rapporten *"Fler lever längre. Framsteg och utmaningar inom njurvården 2023."* Men i rapporten lyftes också flera iögonenfallande regionala kvalitetsskillnader fram, såsom tillgång till självdialys och variationer i maskin användning vid bukhinodialys (PD) och användning av hemodiafiltration (HDF). Syftet med Njurförbundets rapport är att belysa kvalitetsregistret som verktyg för att förbättra njurvårdens kvalitet och skapa jämlika förhållanden oberoende av region eller klinik. Rätt använt kan detta verktyg göra att vi både undviker mänskligt lidande och får samhällets resurser att räcka längre.

Under 2023 har *"Nationellt vårdprogram för kronisk njursjukdom hos vuxna"* varit föremål för revidering. Förbundsordförande Håkan Hedman har ingått i den nationella arbetsgruppen (NAG). Vårdprogrammet färdigställdes 2021 i samverkan med SKR och Nationella programområdet njur- och urinvägssjukdomar.

Vårdprogrammet ska fungera som en nationell riktlinje för omhändertagande, med målen att upptäcka njursjukdom i ett tidigt stadium, att göra skillnad för patienterna med förberedande och förebyggande arbete i primärvården samt att patienterna ska få en god och jämlik vård med rätt behandling vid varje vårdnivå.

Njurförbundets patientversion av vårdprogrammet – en broschyr med titeln *"Kronisk njursjukdom. Rätt*



Till Världsnjurdagen 9 mars lanserades en ny kampanj med tillhörande kortfilm. Med humor och allvar ville Njurförbundet uppmärksamma kronisk njursjukdom. Kampanjen kollanjurarna.nu informerade om njurarna, riskfaktorer och behandling.

vård – när och hur?”, samt ett faktablad för primärvården har distribuerats till njurmedicinska mottagningar och kliniker under året.

#### Kronisk njursjukdom

Livet för personer med kronisk njursjukdom påverkas starkt av extrem trötthet – fatigue. Livskvaliteten generellt upplevs lägre jämfört med befolkningen i stort, arbetsförmågan är nedsatt och många uppger att de hade kännbara symtom långt innan de fick sin diagnos. Det framkommer i artikeln *”How do patients experience chronic kidney disease? A mixed-methods study among patients in Sweden”*, som publicerades i den vetenskapliga tidskriften *”Journal of Public Health”* i juni 2023. Här presenterades resultaten av en studie som Njurförbundet genomfört i samarbete med läkemedelsbolaget Astra Zeneca, omfattande en enkät besvarad av närmare 200 personer med kronisk njursjukdom. Syftet var att öka kunskapen om hur det är att leva med kronisk njursjukdom i Sverige. Hur sjukdoms- och behandlingsresan ser ut för svenska patienter hade dittills i stora delar varit okänt.

På Världsnjurdagen, World Kidney Day, den 9 mars 2023 lanserade Njurförbundet kampanjen *”Kolla njurarna!”*, för att fler med kronisk njursjukdom ska upptäckas i tid. Här ingick en kampanjfilm som med humor sätter fokus på och lyfter behovet av att ha koll på njurarna. Obehandlad njursjukdom kan leda till feldosering av läkemedel, ökad sjuklighet i hjärt-kärlsjukdomar och onödigt snabb försämring av njurfunktionen vilket kan ge behov av dialys eller

transplantation. På kampanjsajten kollanjurarna.nu ges överskådlig information om riskfaktorer, förebyggande livsstilsåtgärder och behandlingsmöjligheter.

Kampanjen lyfte särskilt att det är viktigt för personer med hög risk att årligen få sina njurar undersökta. I Nationellt vårdprogram för kronisk njursjukdom hos vuxna rekommenderas årlig undersökning framför allt hos tre grupper: personer med diabetes, högt blodtryck och hjärt-kärlsjukdom.

#### Sällsynta njursjukdomar

Under 2023 har Socialstyrelsen lämnat förslag på vilka njursjukdomar, hos barn och vuxna, som är aktuella för nationell högspecialiserad vård (NHV), det vill säga komplex eller sällan förekommande vård som får bedrivas vid som mest fem enheter i landet. Syftet är att vårdgivaren ska kunna upprätthålla kompetens i hela det multidisciplinära teamet, ha möjlighet att utveckla och hålla en god kvalitet på vården utan att tillgängligheten begränsas.

Förbundsstyrelseledamot Annica Hedberg har ingått i Socialstyrelsens sakkunnigrupp som har tagit fram förslaget, vilket Njurförbundet tillstyrkte i sitt remissvar.

#### Dialys

I Sverige behandlades 2023 nära 4 200 personer med dialys. Av dessa hade drygt 3 200 bloddialys, varav drygt 105 skötte behandlingen självständigt i sin bostad. Cirka 950 hade peritonealdialys (PD) som är en mobil och självständig dialysbehandling. Av dialyspo-

pulationen beräknas cirka en av fem ha medicinska förutsättningar att klara en njurtransplantation. Övriga är hänvisade till kronisk dialysbehandling livet ut.

Dialys i hemmet med ett personcentrerat arbetssätt ger medicinska och ekonomiska fördelar såväl som ökad självständighet och livskvalitet för den njursjuka. Hemdialys har visat sig ge betydande fördelar för patienternas livskvalitet och hälsa jämfört med traditionell sjukhusbaserad dialys. Ett nytt projekt, *”Mer hemdialys – För bättre hälsa, livskvalitet och kostnadskontroll”*, tilldelades under året cirka 30 miljoner kronor i projektbidrag av bland annat EU. Njurförbundet initierade projektet, som är en forskningssatsning inom hälsoinnovationer och personcentrerad vård. Projektet har deltagare inom patientföreningar, företag, akademien och näringslivet från Sverige, Danmark och Norge.

*”Nationellt vårdprogram för egenvård vid dialys”*, som Njurförbundet tagit fram i samarbete med Svensk Njurmedicinsk förening, SNF, och Svensk Njurmedicinsk sjuksköterskeförening, SNSF, finns publicerat på Njurförbundets webbplats [www.dialys.nu](http://www.dialys.nu).

### Läkemedel

De senaste åren har rapporterats om flera nya läkemedel som kan komma att få stor betydelse för njursjuka, i form av lindring av symtom, enklare behandling eller möjlighet att skjuta upp dialysstart. En angelägen fråga för Njurförbundet är att personer med kronisk njursjukdom får tillgång till de behandlingar som kan bidra till högre livskvalitet.

Genom samverkan med profession och med läkemedelsbolag arbetar Njurförbundet för att öka medvetenheten om potentiella läkemedelsbehandlingar, sprida vederhäftig information och ge kunskap om hur läkemedel kan påverka livskvaliteten för personer med kronisk njursjukdom.

Vice ordförande Björn Nilsson har under året föreläst för njursviktssjuksköterskor i Boehringer & Ingelheims regi den 29 maj och 16 augusti. Björn Nilsson har också representerat Njurförbundet vid dialogmöten hos Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, TLV, för att diskutera aktuella frågor som spänner över myndighetens uppdrag. Möten har hållits den 31 mars och 24 oktober 2023.

Njurförbundet har under året haft en representant i Läkemedelsverkets patient- och konsumentråd, styrelseledamot Mojgan Kashi utsedd på ett treårigt mandat. I rådet samverkar Läkemedelsverket med

patienter för att få ökad kunskap om deras erfarenheter i relation till användning av läkemedel och medicintekniska produkter. Mojgan Kashi har också ingått i E-hälsomyndighetens Referensgrupp patient.

### Patientsäkerhet

Socialstyrelsen driver ett arbete med patientsäkerhet i samverkan med bland annat patientföreningar, med fokus utifrån Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024. Visionen i handlingsplanen är *”God och säker vård – överallt och alltid”* med det övergripande målet att ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada. Förbundsstyrelseledamot Sven Jonsson representerar Njurförbundet i arbetet och har under 2023 deltagit i två workshops hos Socialstyrelsen.

### Organdonation

Antalet organdonationer från avlidna givare blev 2023 det högsta någonsin, med 258 organdonationer.

Totalt utfördes 523 njurtransplantationer 2023, vilket innebar rekord. Det som har haft störst inverkan på antalet är att man har börjat tillvarata organ från personer som avlidit av att hjärtat stannat, så kallad donation after circulatory death, DCD. Tidigare transplanterades endast organ från personer som förklarats hjärndöda och vårdades i respirator, så kallad donation after brain death, DBD. Metoden har stadigt ökat sedan införandet 2018 och 2023 skedde 115 njurtransplantationer genom DCD.

Vad som ytterligare har påverkat antalet donationer i positiv riktning är den nya och tydligare lagstiftning som infördes 2022 som har gjort det lättare för vårdens medarbetare att tolka och kommunicera kring frågor om donation, både sinsemellan och i förhållande till närstående. I den nya lagen finns bland annat begreppet ”organbevarande behandling” med. Det innebär att i stort sett samma intensivvårdsinsatser som ges för att rädda patienters liv, kan ges i syfte att bevara organen hos en donator, för att han eller hon ska kunna rädda livet på andra.

Njurförbundet har under två decennier arbetat under för att undanröja de hinder för organdonation som funnits i tidigare lagstiftning, bland annat genom samverkansgruppen Livet som Gåva, som bildades 1997 tillsammans med andra patientorganisationer och den medicinska professionen.

Av de njurtransplantationer som gjordes 2023 skedde 100 genom levande donation, vilket är något lägre än föregående år. Inom ramen för Sveriges



Aldrig har så många njurar transplanterats som under 2023. 523 personer fick en ny njure 2023, från levande och avlidna donatorer.

regioners system för kunskapsstyrning pågår ett arbete för att utveckla ett kunskapsstöd för njurtransplantationer med levande donator. Syftet är att öka tillgången på organ att transplantera. Ett uppdrag är att kartlägga frågor som påverkar möjligheten till levande donation, såsom ersättningsfrågor, uppföljning med mera. Njurförbundet deltar i arbetet och förbundsordförande Håkan Hedman är ledamot i samverkansgruppen.

Håkan Hedman och vice ordförande Björn Nilsson har under året deltagit i möten med Socialstyrelsen om donation.

I samverkan med Socialstyrelsen gjordes en informationsinsats under Donationsveckan 2023 för att sprida budskapet om organdonation på webbplatsen och i sociala medier och få fler personer att anmäla sig till donationsregistret. Under veckan registrerades 6 097 nya personer..

## Barn- och föräldraverksamhet

Njurförbundets Barn- och föräldragrupp bjöd in till ett sommarläger för familjer den 3–9 juli 2023. Sommarlägret besöktes av 20 familjer, totalt 70 personer varav 36 barn som tillbringade några dagar på Tanum Strand i Grebbestad.

Lekar och aktiviteter för barnen varvades med föreläsningar och samtal för de vuxna. Föreläste gjorde

Moa Flink, barnsjuksköterska på Mag- tarm- och levermottagningen på Drottning Silvias Barnsjukhus i Göteborg, Jessica Smolander, överläkare på njurmedicin vid Danderyds sjukhus, Gabriella Brandén från Mer organdonation, MOD, Peter Barany, överläkare och barnspecialist på Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge.

Unga vuxna personer med njursjukdom var engagerade som ledare och deltog också i ett panelsamtal där de berättade om sina erfarenheter från ett liv med njursjukdom, eller ett syskons sjukdom.

Barn- och föräldragruppen framför sitt varma tack till alla stiftelser och fonder som generöst beviljat medel till verksamheten 2023. Arbetet med att arrangera aktiviteterna har försvårats på grund av minskade bidrag, vilket gör tacket desto större.

Njurförbundets broschyr ”Barn med njursjukdom”, distribueras till barnkliniker på beställning.

Styrelseledamot Annica Hedberg är Njurförbundets representant i Barnnjurregistret med Barn- och föräldragruppens sammankallande Kristina Andersson Holgersson som ersättare.

## Ungdomsverksamhet

Njurförbundets ungdomsgrupp arrangerade en försommarhelg i Stockholm den 2-4 juni 2023 för medlemmar i åldrarna 18-30 år. De gjorde besök på

Paradox Museum, med utställningar som lurar ögat och utmanar sinnet, samt såg en show tillsammans. Gruppen fick också lyssna på en föreläsning av dietist Carla Avesani, specialist på kost vid kronisk njursjukdom.

Den 15-17 december träffades Ungdomsgruppens arbetsgrupp för en planerings- och utvecklingshelg i Stockholm.

Njurförbundets ungdomsgrupp gick under året med i Nätverket Unga för Tillgänglighet, NUFT, där elva ungdomsorganisationer gemensamt arbetar för unga med funktionsnedsättningar eller kroniska sjukdomar.

Ungdomsgruppen tackar de stiftelser och fonder som bidragit till att träffarna kunde bli av.

## Arbete, utbildning och socialt arbete

### Njursjuka ska kunna leva ett bra liv

Njurförbundet arbetar för att det ska finnas ett skyddsnet som garanterar att den som på grund av sjukdom inte kan förvärvsarbeta ska kunna leva ett fullgott liv. Merkostnader och kostnader för bostadsanpassning i samband med vård och behandling ska täckas av samhället, oavsett ålder.

För att underlätta vid ansökan om merkostnadsersättning och bostadsanpassning vid hemdialys har Njurförbundet tagit fram listor publicerade som bilagor till Nationellt vårdprogram för egenvård vid dialys.

Vid frågor om ärenden gällande exempelvis Försäkringskassan har medlemmar kunnat hänvisas till Funktionsrättsbyrå för rådgivning. Funktionsrättsbyrå är ett projekt som drivs av Funktionsrätt Sverige med stöd från Allmänna Arvsfonden, och som startade eftersom behovet av individuell juridisk rådgivning inom funktionsrättsrörelsen är stort.

## Information

### Njurfunk

Njurförbundets uppskattade medlemstidning Njurfunk kommer med fyra nummer per år i en upplaga på 4 800 exemplar. Tidningen bevakar omvärlden från medlemmarnas perspektiv och publicerar forskningsnyheter, intervjuer, fakta, nytt från regionföreningarna, artiklar om medicin, dialys med mera.

Tidningen distribueras även till medicinjournalister, till vårdkliniker och mottagningar.

En redaktionskommitté och medicinskt sakkunniga inom transplantation och njurmedicin knutna till redaktionen har bidragit med svar på medicinska frågor, uppslag och fakta.

Tidningen publiceras även på webben. .

### Informationsmaterial

Förbundets broschyrer med information om njursvikt, om Njurförbundet, och om att leva med njursjukdom är ett sätt att sprida kunskap och att nå personer som nyligen blivit sjuka.

Broschyrerna *"Kronisk njursjukdom. Rätt vård – när och hur?"*, *"Njursvikt – ett lurigt tillstånd"*, *"Samlevnad och sexualitet vid njursjukdom"* och *"Att leva med cystinjurar"* är uppskattade och har beställts av njurmottagningar runt om i landet, liksom *"Barn med njursjukdom"* och *"Ungdomsgruppen, Unga vuxna i Njurförbundet"*.

Alla skrifter finns för nedladdning som pdf på Njurförbundets hemsida.

### Webbplats

Webbplatsen njurförbundet.se är en viktig informationskanal med nyheter och information om Njurförbundet med regionföreningar. Cirka 150 000 personer besökte webbplatsen 2023 och för att läsa information om njursjukdomar, vård och om Njurförbundet.

Under året uppdaterades webbplatsen med nya menyer och sökfunktion för att göra den mer lättnavigerad och användarvänlig. Arbetet genomfördes utifrån vad som framkom i en workshop med representanter för regionföreningarna och en användarenkät bland medlemmarna.

### Njurdagboken

Njurdagboken.se är en webbplats med kunskap och råd för njursjuka och anhöriga/närstående. Syftet är att underlätta egenvård och uppmuntra till delaktighet i vården och bidra med kunskaper som kan underlätta för att leva med kronisk njursvikt och bidra till att känna sig mer informerad, kapabel, trygg och motiverad. Njurdagboken är framtagen i samarbete med Karolinska Universitetssjukhuset och Universitetssjukhuset i Linköping. Innehållet produceras av sjukvårdspersonal. Njurförbundet är ansvarig utgivare och står för drift, hosting och marknadsföring.

Under 2023 införlivades Njurdagboken i Njurför-



Barn- och förädragruppens uppskattade sommarvecka för familjer med njursjuka barn gick av stapeln i början av juli på Tanumstrand. Det blev en händelserik vecka fylld av upptåg, gemenskap och intressanta föreläsningar. En av föreläsarna var Jessica Smolander, överläkare på njurmedicin vid Danderyds sjukhus, som talade om kronisk avstötning.

bundets webbplats, så att besökare lättare kan finna information till stöd för sitt dagliga liv.

### Sociala medier

Den främsta kanalen för Njurförbundet i sociala medier är Facebook, där förbundet har en publik sida med nyheter och information från förbundet varje vecka. Cirka 3 500 personer följer Njurförbundet på Facebook. Njurförbundet finns också på Instagram.

Njurförbundet administrerar också en sluten diskussionsgrupp på Facebook med över 2 300 medlemmar, som diskuterade många olika ämnen som berör kroniskt njursjuka.

### Webbshop

I Njurförbundets webbshop har silversmycken och nju- rar av glas till förmån för Njurförbundet och njurforsk- ning sålts. Produkterna, som är formgivna av Pamela Lindgren, är omtalade och uppskattas av många som har genomgått en transplantation eller som har donerat en njure. Under 2023 utvecklades webbshopen och sor- timentet överfördes till Insamlingsstiftelsen Njurfonden för vidare försäljning till förmån för forskning.

## Samverkan

### Livet som Gåva - samverkan för donation av organ och vävnader

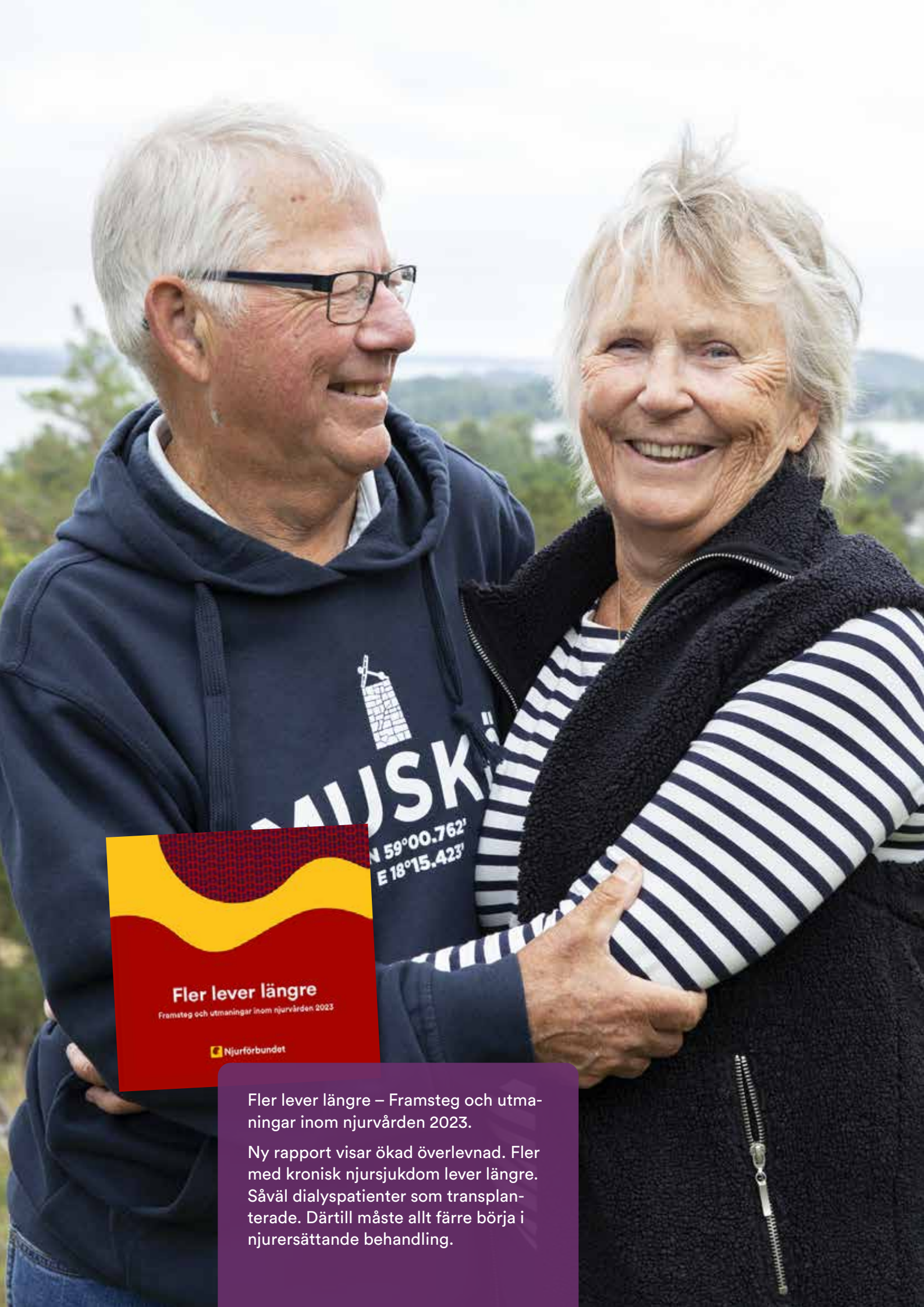
Tillsammans med berörda intresseorganisationer och företrädare för den medicinska professionen ingår förbundet i samverkansgruppen Livet som Gåva - samverkan för donation av organ och vävna- der. Njurförbundets ordförande Håkan Hedman och kassör Björn Nilsson har motsvarande funktioner i Livet som Gåvas styrelse. Njurförbundet är medels- förvaltare och administrativt ansvarig. Webbplatsen livetsomgava.nu hanteras av Njurförbundet. Årsmöte 2023 hölls den 13 juni.

Livet som Gåvas hedersutmärkelse 2023 tilldelades Margareta Linder, specialistläkare i njurmedicin i Falun, med följande motivering:

*"Margareta Linder har genom sitt outtröttliga enga- gemang utöver vad som ingår i yrkesrollen medver- kat till att öka förståelsen för organdonationer bland allmänheten, sjukvårdspersonal och beslutsfattare."*

### Socialstyrelsens Nationella Donationscentrum

Njurförbundet är representerat i Socialstyrelsens Nationella Donationscentrum genom Håkan Hedman med Björn Nilsson som suppleant.



Fler lever längre – Framsteg och utmaningar inom njurvården 2023.

Ny rapport visar ökad överlevnad. Fler med kronisk njursjukdom lever längre. Såväl dialyspatienter som transplanterade. Därtill måste allt färre börja i njurersättande behandling.

### Svenskt Njurregister

Svenskt Njurregister, SNR, samlar in data från njurmedicinsk öppenvård om patienter med kronisk njursjukdom, CKD, i alla stadier.

Under 2023 har Håkan Hedman ingått som ledamot i styrgruppen för SNR samt deltog vid SNR:s kontaktmannamöte.

### Centrum för personcentrerad vård (GPCC)

Håkan Hedman har sedan 2012 ingått i ledningsgruppen för Centrum för personcentrerad vård vid Sahlgrenska Akademin vid Göteborgs universitet. Inom hälso- och sjukvården, bland sjukvårdspersonal, pågår sedan flera år ett förändringsarbete mot ett ökat personcentrerat arbetssätt där patienten ses som en partner, något som ligger helt i linje med Njurförbundets uppfattning

### Rådet för forskningsetik

Håkan Hedman ingår sedan 2018 som ledamot i Rådet för forskningsetik vid Sahlgrenska Akademin.

### Samverkan inom Europa

European Kidney Patients Federation, EKPF, är njursjukas europeiska samarbetsorgan. Njurförbundets ordförande Håkan Hedman ingår som ledamot i styrelsen. Njurförbundet var med och bildade organisationen 1981 (CEAPIR), och är fortsatt medlem.

EKPF:s huvudsyfte är att öka uppmärksamheten kring situationen för personer med kronisk njursjukdom, CKD, dialyspatienter och transplanterade och lyfta frågorna på EU-nivå. Påverkansarbetet sker genom möten med beslutsfattare, kampanjer och olika publikationer och rapporter. EKPF samverkar också med andra organisationer, till exempel WHO.

De senaste åren har EKPF bland annat engagerat sig för att underlätta läget för dialyspatienter i Ukraina, öka förutsättningarna för organtransplantationer i Europa samt tagit fram broschyrer på olika språk för att sprida kunskap om njursjukdom, symtom och behandlingar.

Generalförsamlingen 2023 hölls i Lissamol, Cypern, den 20-21 oktober. Njurförbundet representerades av förbundsstyrelseledamot Carina Viberg. En dag var vikt åt information och rapporter från olika medlemsländer och föreläsare. Frågor som togs upp gällde bland annat olikheter inom njursjukvården, hur personalbrist påverkar patienterna, hur man engagerar patienterna i sin sjukdom och vård och hur man kan ta sig an ett liv efter transplantation. Generalför-

samlingen tog beslut om en jämställdhetsplan och att arrangera läger i Nederländerna 2024 för barn med njursjukdom från olika länder i Europa.

### Njursjukas Nordiska Samarbetsorgan

Njursjukas Nordiska Samarbetsorgan, NNS, är ett samarbetsorgan för njursjukas organisationer i Sverige, Danmark, Norge, Finland och Island sedan 1981. Syftet med NNS är att utbyta erfarenheter länderna emellan.

Island stod värd för den nordiska konferensen 2023 som arrangerades i Reykjavik den 22 september med 14 deltagare från Finland, Island, Norge, Danmark och Sverige. Från Njurförbundet deltog Ronny Ljung från förbundsstyrelsen och Sara Norman från förbundskansliet. Programmet innehöll föreläsningar om njursjukdomar hos barn, av Vidar Orn Edvardsson, barnnefrolog, om donationslagstiftningen på Island, av Runólfur Pálsson, transplantationskirurg, samt om bidrag till ungdomsverksamhet, av Óli Örn Atlason, Erasmus Island.

### Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en paraplyorganisation där Njurförbundet ingår som ett av 53 medlemsförbund. Under verksamhetsåret har Njurförbundet deltagit på konferenser, möten och i olika nätverksgrupper.

Funktionsrätt Sverige höll kongress den 11 maj 2023. Njurförbundet representerades vid kongressen av verksamhetschef Sara Norman.

Njurförbundets ordinarie representant i Funktionsrätt Sveriges ordförandegrupp är Håkan Hedman och ersättare har varit Björn Nilsson.

Håkan Hedman ingår i Funktionsrätt Sveriges valberedning och Björn Nilsson är revisorssuppleant.

Mojgan Kashi har under året representerat Funktionsrätt Sverige i E-hälsomyndighetens referensgrupp för patient.

Mojgan Kashi ingår i även nätverket för Arbeta och tryggad försörjning.

### Svensk Njurmedicinsk Förening och Svensk Njurmedicinsk Sjuksköterskeförening

Njurförbundet har kontinuerligt kunskapsutbyte med organisationer för njurmedicinsk profession och driver gemensamt med dem frågor som berör medlemmarna.

### Samverkan med ABF

Förbundet är medlem i studieförbundet Arbetarnas

Bildningsförbund. Genom medlemskapet kan förbundet få studieverksamhet helt eller delvis finansierad samt få bidrag till olika projekt som ligger inom ramen för ABF:s syften.

### Samverkan med företag

Njurförbundet har ett gott samarbete med företagen verksamma inom läkemedel och medicinteknik. Det kan handla om kunskapsutbyte och kontaktskapande såväl som ekonomiskt stöd. Samarbete med företag följer alltid Njurförbundets sponsringspolicy som innebär att förbundets integritet och oberoende säkerställs.

I ett samarbete 2023 med läkemedelsbolaget CSL Vifor, har ny upplaga av patientmaterialet *"Kronisk njursjukdom. Rätt vård – När och hur?"* producerats utifrån *"Nationellt vårdprogram för kronisk njursjukdom hos vuxna"* och distribuerats. CSL Vifor har även producerat podcasten Njurpodden i samverkan med Njurförbundet.



En glad och förväntansfull förbundsstyrelse samlades för gruppfotografering efter förbundsstämman i Haninge söndagen den 14 maj.

I samarbete med läkemedelsbolaget Astra Zeneca har resultaten av en tidigare genomförd vetenskaplig studie sammanställts i syfte öka kunskapen om hur personer upplever det att leva med kronisk njursjukdom, och en artikel publicerats i den vetenskapliga tidskriften *Journal of Public Health* den 9 juni 2023.

Astra Zeneca lanserade även kampanjen *"Kolla njurarna!"* i samarbete med Njurförbundet, med

webbplatsen [kollanjurarna.nu](http://kollanjurarna.nu) och en kampanjfilm som spreds via olika kanaler.

Läkemedelsbolaget Boeringer & Ingelheim har arrangerat utbildningstillfällen för sjukvårdspersonal där Njurförbundet har medverkat.

## Rehabilitering och rekreation

Att tillvarata njursjukas, donatorers och närståendes intressen avseende rehabilitering och rekreation är en viktig fråga för Njurförbundet. Förbundets förtroendevalda ger mycket råd och vägledning så gott som varje vecka åt såväl enskilda medlemmar som till företrädare för sjukvården.

Njurförbundet gjorde 2023 ett uppehåll för den gruppresa för framför allt dialyserande medlemmar, som brukar arrangeras årligen. Genom nytt samarbete med en njursviktskoordinator och en undersköterska förbereddes under året för att åter arrangera gruppresa 2024.

Njurförbundet förvaltar Amelie Ersmarkers minnesfond där enskilda medlemmar, barn och ungdomar under 18 år kan söka stöd för aktiviteter. Verksamhetsåret 2023 utdelades 21 100 kronor till sju njursjuka barn i åldrarna 7–16 år för olika resor.

Därtill förfogar Njurförbundet över medel som inkommit till Erik Herlands minne att använda för riktade bidrag för barn- och ungdomsverksamhet.

Njurförbundets Stipendiefond till Professor Nils Alwalls Minne lämnar bidrag till projekt som syftar till att förbättra de njursjukas situation. Utdelningen ur fonden ges i form av rese- och studiestipendier samt som projektbidrag. Under 2023 utdelades 3 440 kronor till Malin Viklund, dialyssjuksköterska i Region Jämtland-Härjedalen, för två sjuksköterskors boendekostnader i samband med utbildningsdagar i Göteborg.

## Forskning

Forskning är ett område som många av våra medlemmar vill prioritera och förbundet har bedrivit insamling till njurforskning sedan 1980. 2014 instiftades Insamlingsstiftelsen Njurfonden, en nationell forskningsstiftelse för njurforskning där Svensk Njurmedicinsk Förening, Svensk Transplantationsförening och Svensk Njurmedicinsk Sjuksköterskeförening tillsammans med Njurförbundet är huvudmän. Njurför-



Helgen 13-14 maj hölls förbundsstämma i Haninge utanför Sockholm. Förbundets inriktning för kommande år diskuterades och det fattades beslut om verksamhetsplan och budget.

bundets ordförande Håkan Hedman är ordförande i Njurfonden och Njurförbundets kansli sköter fondens administration. Njurförbundet representerades i styrelsen under 2023 även av vice ordförande och förbundskassör Björn Nilsson samt vice ordförande Ulla Evensson.

2023 fördelade fonden 7 040 000 kronor till 40 forskningsprojekt.

## Medlemsinflytande

Alla medlemmar har möjlighet att påverka förbundets inriktning och verksamhet genom sin regionförening eller genom att motionera vartannat år till förbundsstämman, Njurförbundets högsta beslutande organ.

Den 14 maj 2023 hölls förbundsstämma i Haninge utanför Stockholm. Stämman inleddes med ett halvdagsprogram med föreläsningar. Föreläsare var Marika Ålander, Region Stockholm, om Patientens rättigheter och valmöjligheter, Ulf Petrusson, jurist, om Patientlagen, Cristin Lind, Funktionsrätt Sverige, om EUPATI – utbildning för patienter och företrädare, samt Pär Johansson, grundare av Glada Hudik-teatern, som höll en inspirationsföreläsning.

Vid förbundsstämman antogs reviderade stadgar där verksamhetsperioden justerats från två till tre år. Ordförande för stämman var Anders Lönnberg, tidigare ordförande för Storstockholms Diabetesförening.

Mellan förbundsstämmorna ska hållas minst två ordförandemöten, ett rådgivande organ där diskussionerna ska vara vägledande för förbundsstyrelsens arbete.

Under 2023 hölls ett ordförandemöte digitalt den 18 november.

Under verksamhetsåret registrerades 457 nya medlemmar, 462 utträdde (varav 193 avlidna). Den 31 december 2023 var medlemsantalet 4 053.

## Arbetsgrupper

### Organdonation

Håkan Hedman, Carina Viberg, Björn Nilsson

### Stöd till Anhöriga

Annica Hedberg, Ronny Ljung, Sven Jonsson, Christer Evensson

### Amelie Ersmarkers minnesfond

Sara Norman, Maud Qvarnström, Göran Ersmarker och Sverker Hansson

### Alwallsfonden

Ronny Ljung, Mojgan Kashi och Monica Rådström

### Barn- och föräldragruppen

Kristina Andersson Holgersson, sammankallande, Annica Hedberg, Marie Helldén, Linda Landerdahl och Rebecca Wittesjö

### Ungdomsgruppen

Rebecca Cross, Oscar Norling, Emma Eddegård

# Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Njurförbundet får härmed avge årsredovisning samt redovisning av förvaltningen av förbundets verksamhet för år 2023. Årsredovisningen är upprättad enligt ÅRL samt BFNAR 2012:1 (K3) samt upprättad i SEK.

## Allmänt om verksamheten

Njurförbundet är en ideell förening som är partipolitiskt och religiöst obunden. Njurförbundet verkar som intresseorganisation för personer med kronisk njursjukdom, levande njurdonatorer och deras närstående.

Genom opinionsbildning och påverkansarbete vill förbundet tillvarata njursjukas, levande njurdonatorers och närståendes intressen avseende tillgänglighet, vård, social trygghet samt möjlighet till arbete, utbildning, rehabilitering och rekreation. Förbundet ska företräda medlemmarnas intressen gentemot myndigheter och institutioner, verka för medlemmarnas intressen i samverkan med andra organisationer samt stödja forskning som utvecklar njurvården och förbättrar livssituationen för dem med njursjukdom. Dessutom att stimulera förebyggande och hälsofrämjande verksamheter och att samla in och sprida kunskap och erfarenheter om njursjukas situation i Sverige och omvärlden, samt att vid behov bidra till att nya föreningar bildas.

Njurförbundets stipendiefond till Professor Nils Alwalls minne lämnar bidrag till projekt som syftar till att förbättra de njursjukas situation. Utdelningen ur fonden ges i form av rese- och studiestipendier samt projektbidrag. Ur Amelie Ersmarkers minnesfond kan sökas medel för barn och ungdomar upp till 18 år som vill ha rekreation tillsammans med sin familj, eller av ungdomar som reser själva.

Samverkan sker med följande organisationer i vilka Njurförbundet är eller under året har varit representerad i styrelse, ledning eller råd: Insamlingsstiftelsen Njurfonden, Livet som gåva, Svenskt Njurregister, Centrum för personcentrerad vård, Socialstyrelsens nämnd för funktionshinderfrågor, European Kidney Patients Federation, E-hälsomyndighetens referensgrupp för patient, Läkemedelsverkets Patient- och konsumentråd. Härutöver sker samverkan med Njursjukas Nordiska Samarbetsorgan, Funktionsrätt Sverige och Arbetarnas Bildningsförbund (ABF).

Njurförbundet har sitt säte i Stockholm.

## Resultat och ställning

Verksamhetsresultatet för räkenskapsåret 2023 uppgår till ett överskott om 1 185 505 SEK.

De främsta förklaringarna till överskottet är att Njurförbundet tacksamt har tagit emot en generös testamentsgåva samt att kanslikostnaderna för år 2023 har minskat något. Årets överskott föreslås överföras i ny räkning.

## Medlemmar

Förbundet bildades 1969 och består numera av 14 regionföreningar, efter sammanslagning av föreningarna Kalmar län och Sydöstra Sverige. Dessa täcker tillsammans in hela landet. Medlemskapet registreras i regionföreningarna och medför också ett automatiskt medlemskap i riksorganisationen Njurförbundet.

Under de senaste fem åren har det varit en mindre minskning i medlemsantalet. Antalet har ändå varit relativt stabilt över åren även om det finns en stor rörlighet inom medlemskåren. Omkring 10 procent av medlemskåren skiftas ut varje år och speglar i mångt och mycket den verklighet som njursjukdomen många gånger medför. Nästan hälften av de som lämnar förbundet avlider som en konsekvens av sin njursjukdom. Samtidigt är det då vanligt att eventuell stödjande medlem också lämnar förbundet då en närstående avlider.

I en jämförelse med förbundets medlemmar som befinner sig i njurersättande behandling (dialys och transplantation) har dock gapet mellan antalet presumtiva medlemmar och verkligt antal ökat något. Medlemsvärning är därför alltid en högt prioriterad fråga och marknadsföring om medlemskap sker på såväl nationell som regional basis.

## Information

Medlemmarna informeras bland annat på följande sätt: Förbundets egen tidning Njurfunk utkommer 4 ggr/år, e-nyhetsbrev till regionföreningarna, skriftliga informationsmaterial om njursjukdomar, Njurförbundets webbsida samt via frekventa inlägg på sociala medier såsom till exempel Facebook.

## JÄMFÖRANDE NYCKELTAL

	2023	2022	2021	2020	2019
Res. efter finansiella poster	1 185 505	-189 111	293 063	2 017 524	-574 966
Balansomslutning	10 704 897	9 407 639	9 255 003	9 218 048	6 670 310
Årsomsättning	6 921 688	6 092 498	5 090 623	6 059 503	4 893 287
Gåvor och bidrag	4 544 742	3 679 612	2 992 926	4 088 476	2 901 695
varav Insamlade medel från allmänheten	1 477 165	1 028 634	116 922	1 559 834	19 414

## FÖRÄNDRING AV EGET KAPITAL VÄRDE SEK.

Namn	Ingående balans	Utnyttjande	Ändamålsbestämt av givare	Årets resultat	Utgående balans
Balanserade vinstmedel	7 047 162			1 185 505	8 232 667
Erik Herlands minne	22 250				22 250
Alwallsfonden	91 944	-3 440	3 700		92 204
Amelie Ersmarkers fond	84 757	-16 700			68 047
Personalutv. fond	509 798	-21 125			488 673
<b>Totalt</b>	<b>7 755 911</b>	<b>-41 265</b>	<b>3 700</b>	<b>1 185 505</b>	<b>8 903 841</b>

## MEDLEMSUTVECKLINGEN I SVERIGE PERIODEN 2019 - 2023

	2023	2022	2021	2020	2019
Antal medlemmar	4053	4058	4096	4114	4341

## Förvaltning

Njurförbundets högsta beslutande organ är förbundsstämman. Förbundet förvaltas av förbundsstyrelsen som utses av förbundsstämman. Förbundsstyrelsen har under året bestått av ordföranden samt 8 ledamöter. Till styrelsen har verksamhetschefen varit adjungerad liksom en representant från Barn- och föräldragruppen.

## Under räkenskapsåret har förbundsstyrelsen bestått av:

Håkan Hedman, *ordförande*  
 Björn Nilsson, *vice ordförande och förbundskassör*  
 Ulla Evensson, *vice ordförande*  
 Ronny Ljung  
 Annica Hedberg fd Schröder  
 Mojgan Kashi  
 Carina Viberg  
 Malin Haglund  
 Sven Jonsson

Förbundsstyrelsen har under året haft 9 protokollförda styrelsemöten: 30 januari, 27 februari, 29 mars, 12 maj, 14 maj, 12 juni, 1-2 september, 3 oktober och 6 december. Alla möten utom 3 har genomförts via de digitala plattformarna Zoom eller Teams.

Förbundsstämma avhölls 14 maj 2023.

## Adjungerade till förbundsstyrelsen:

Sara Norman, *verksamhetschef*  
 Kristina Andersson Holgersson,  
*Barn- och föräldragruppen*

## Revisorer och revisorssuppleant

Margaretha Morén, *BDO Mälardalen AB, auktoriserad revisor*  
 Lars Rekke, *ordinarie förtroendevald revisor*  
 Anders Olsson, *suppleant*  
 Lars Åke Pellborn, *suppleant*

### Valberedning

Elisabeth Palmér Kock, sammankallande

Eva Falck

Tony Karlsson

Anders Billström

### Representation i styrelsen för Insamlingsstiftelsen Njurfonden:

Håkan Hedman, *ordförande*

Björn Nilsson, *kassör*

Ulla Evensson, *ledamot*

### Övrig information

Ytterligare information om förbundets verksamhet finns på Njurförbundets hemsida, [www.njurforbundet.se](http://www.njurforbundet.se).

### Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den 1 juli 2022 infördes äntligen en ny transplantationslag av Sveriges riksdag. En fråga som Njurförbundet engagerat sig särskilt starkt i under flera föregående år med såväl deltagande i delar av de utredningar som föregått den nya lagen, som genom remisskrivningar och synpunkter på utredningsförslagen. Genom den nya lagen ställs nu förhoppningar om att möjligheterna till att fler transplantationer med ett klarare regelverk kan genomföras. Njurförbundet kan också konstatera att antalet genomförda njurtransplantationer under 2023 uppgick till 523 stycken, vilket är ett rekord som överstiger det tidigare högsta antalet med nästan 50 njurar. Det goda resultatet har inneburit att också väntetiden för en ny njure därmed har minskat något.

Njurförbundet har tagit fram en lättläst och patientanpassad rapport baserad på Svenskt Njurregisters kvalitetsuppgifter från 2022. Rapporten "Fler lever längre – Framsteg och utmaningar inom njurvården 2023" påvisar ett trendbrott vad avser antalet personer som måste starta njurersättande behandling, samt att överlevnaden bland dessa uppvisar en förbättring. Rapporten finns, liksom Njurförbundets övriga broschyrer, att i sin helhet laddas ner från föreningens webbsida.

Även i övrigt under 2023 har förbundet bedrivit en omfattande opinionsbildande verksamhet i frågor som är väsentliga för förbundets medlemmar och njursjuka i allmänhet. Genom flera uppmärksammade debattartiklar och skrivelser har förbundets viktiga frågeställningar synliggjorts särskilt med avseende på vikten hos primärvården att med relativt enkla medel tidigt upptäcka en begynnande njursjukdom.

Den 9 februari 2022 förklarade regeringen covid-19 inte längre vara en samhällsfarlig sjukdom. Trots det är det ändå angeläget för sköra grupper som t.ex. njursjuka och i synnerhet transplanterade att fortsatt vara försiktiga och iaktta många av de förhållningsregler som etablerades under pandemin.

År 2023 genomfördes Njurförbundets ordinarie förbundsstämma. På stämman antogs reviderade och moderniserade stadgar som bland annat innebär att perioden mellan ordinarie förbundsstämmor förlängdes från två- till tre år.

### Framtida utveckling

Tack vare testamentsgåvor, kapitalförvaltning och verksamhetsöverskott från tidigare år planerar förbundet att framöver kunna bedriva en utökad verksamhet. Under året kommer därför en översyn och förstärkning av den befintliga organisationen att genomföras. Projekt med inriktning på medlemsrekrytering, villkor för njursjuka barn- och ungdomar samt opinionsbildande verksamhet om njursvikt är prioriterade fokusområden.

Förbundet kommer även att utöka satsningen på forskning och utveckling genom ett aktivt och fortsatt stöd till administration och tjänster för Insamlingsstiftelsen Njurfonden.

# Resultaträkning

	Not	År 2023	År 2022
<b>Verksamhetsintäkter</b>			
Medlemsavgifter	2	631 845	641 800
Gåvor	3	1 797 375	1 314 559
Bidrag	4	2 747 367	2 365 053
Nettoomsättning	5	399 870	419 555
Övriga intäkter	6	1 345 231	1 351 531
<b>Summa verksamhetsintäkter</b>		<b>6 921 688</b>	<b>6 092 498</b>
<b>Verksamhetskostnader</b>	7,8		
Ändamålskostnader	9	-5 383 886	-5 840 622
Administrationskostnader		-433 362	-580 237
<b>Summa verksamhetskostnader</b>		<b>-5 817 248</b>	<b>-6 420 859</b>
<b>Verksamhetsresultat</b>		<b>1 104 440</b>	<b>-328 361</b>
<b>Resultat från finansiella poster</b>	10		
Övriga ränteintäkter och likn. resultatposter		81 065	139 493
<b>Summa resultat från finansiella poster</b>		<b>81 065</b>	<b>139 250</b>
<b>Resultat efter finansiella poster</b>		<b>1 185 505</b>	<b>-189 111</b>
<b>Årets resultat</b>		<b>1 185 505</b>	<b>-189 111</b>

# Balansräkning

	Not	2023-12-31	2022-12-31
<b>Tillgångar</b>			
<b>Anläggningstillgångar</b>			
<b>Materiella anläggningstillgångar</b>			
Inventarier, verktyg och installationer	11	19 826	49 618
<b>Summa materiella anläggningstillgångar</b>		<b>19 826</b>	<b>49 618</b>
<b>Finansiella anläggningstillgångar</b>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	12	7 315 179	6 196 589
Andra långfristiga fordringar	13	60 021	60 021
<b>Summa finansiella anläggningstillgångar</b>		<b>7 375 200</b>	<b>6 256 610</b>
<b>Summa anläggningstillgångar</b>		<b>7 395 026</b>	<b>6 306 228</b>
<b>Omsättningstillgångar</b>			
<b>Kortfristiga fordringar</b>			
Kundfordringar		197 466	85 205
Aktuell skattefordran		43 380	0
Övriga fordringar		5 629	29 272
Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	14	413 757	376 601
		<b>660 232</b>	<b>491 078</b>
<b>Kassa och bank</b>		<b>2 649 639</b>	<b>2 610 333</b>
<b>Summa omsättningstillgångar</b>		<b>3 309 871</b>	<b>3 101 411</b>
<b>Summa tillgångar</b>		<b>10 704 897</b>	<b>9 407 639</b>
<b>Eget kapital och skulder</b>			
<b>Eget kapital</b>			
Ändamålsbestämda medel		671 174	708 739
Balanserat resultat		7 047 162	7 236 273
Årets resultat		1 185 505	-189 111
<b>Summa eget kapital</b>		<b>8 903 841</b>	<b>7 755 901</b>
<b>Kortfristiga skulder</b>			
Leverantörsskulder		178 818	52 472
Övriga skulder	15	284 009	323 202
Upplupna kostnader o förutbetalda intäkter	16	1 338 229	1 276 064
<b>Summa kortfristiga skulder</b>		<b>1 801 056</b>	<b>1 651 738</b>
<b>Summa eget kapital och skulder</b>		<b>10 704 897</b>	<b>9 407 639</b>

# Noter

## Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad enligt ÅRL samt BFNAR 2012:1 (K3). Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

## Resultaträkning

### Verksamhetsintäkter

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som Njurförbundets erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas, om inget särskilt anges nedan, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisning sker.

### **Gåvor**

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. En gåva som intäktsförs redovisas antingen som en tillgång eller en kostnad beroende på om gåvan förbrukas direkt eller inte. Gåvor som förbundet avser stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgångar. Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde.

### **Bidrag**

Utgörs av statsbidrag till verksamheten, landstingsbidrag till speciella kurser samt bidrag till barnverksamhet. Bidrag som erhållits för att täcka kostnader redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka. Bidrag som hänför sig till en anläggningstillgång minskar anskaffningsvärdet. Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som Njurförbundet fått eller kommer att få.

### **Övriga intäkter**

I övriga intäkter ingår tjänster som utförs i Insamlingsstiftelsen Njurfonden samt övriga intäktskorrigeringar.

### Verksamhetskostnader

#### **Ändamålskostnader**

Kostnader som behövs för att uppfylla Njurförbundets ändamål som personalkostnader, kostnader för kurser, konferenser och påverkansarbete som information m.m.

### **Leasing**

Alla Njurförbundets leasingavtal redovisas som operationella, dvs leasingavgiften redovisas linjärt över leasingperioden.

### **Ersättningar till anställda**

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

## Balansräkning

### **Fordringar**

Fordringar har värderats till de belopp varmed de beräknas inflyta.

### **Anläggningstillgångar**

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar enligt plan och nedskrivning.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

Datorer	3 år
Inventarier	5 år

### **Kortfristiga placeringar**

Värdepapper värderas till anskaffningsvärdet

## Upplysningar till enskilda poster

Not 2	Medlemsavgifter	År 2023	År 2022
	<b>Medlemsavgifter</b>		
	Förbundets del av medl. avgift till Njurförbundet	631 845	641 800
Not 3	Gåvor	År 2023	År 2022
	Gåvor från allmänheten	70 733	132 895
	Arv	1 403 432	895 739
	Humanfonden	323 210	285 925
	<b>Summa gåvor</b>	<b>1 797 375</b>	<b>1 314 559</b>
Not 4	Bidrag	År 2023	År 2022
	Statsbidrag	1 902 183	1 951 290
	Bidrag till barn- och ungdomsverksamhet	595 000	183 000
	Bidrag från Arbetsförmedlingen	215 184	205 763
	Sponsring	35 000	0
	Bidrag till Almedalen	0	25 000
	<b>Summa bidrag</b>	<b>2 747 367</b>	<b>2 365 053</b>
Not 5	Nettoomsättning	År 2023	År 2022
	<b>Nettoomsättning uppdelad på rörelsegren</b>		
	Prenumerationer och annonsintäkter Njurfunk	310 645	336 954
	Försäljning och frakt	6 600	8 622
	Deltagaravgifter	82 625	73 980
	<b>Summa</b>	<b>399 870</b>	<b>419 556</b>
Not 6	Övriga rörelseintäkter	År 2023	År 2022
	<b>Övriga rörelseintäkter uppdelade på intäktslag</b>		
	Tjänster åt Insamlingsstiftelsen Njurfonden	1 281 886	1 214 063
	Övrigt	63 345	137 468
	<b>Summa</b>	<b>1 345 231</b>	<b>1 351 531</b>

Not 7	Personal	År 2023	År 2022
	Medelantalet anställda bygger på av bolaget betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.		
	Medeltal anställda har varit	3	4
	Varav kvinnor	2	3
	<b>Löner, ersättningar mm</b>		
	Löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader har utgått med följande belopp:		
	Styrelsen och beredningsgrupp ersättningar	272 544	259 859
	Anställda löner och ersättningar	1 833 990	2 007 324
	Pensionskostnader	122 964	161 926
	Sociala kostnader	670 284	781 282
	<b>Summa styrelse och anställda</b>	<b>2 899 782</b>	<b>3 210 391</b>
Not 8	Leasingavtal - Operationell leasing leasetagare	År 2023	År 2022
	Under året har företagets leasingavgifter uppgått till:	316 606	274 089
	Framtida minimileasingavgifter för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:		
	Inom 1 år	344 060	299 780
	Mellan 2-5 år	1 720 300	1 498 900
		2 064 360	1 798 680
Not 9	Förklaring till uppdelning av verksamhetskostnader	År 2023	År 2022
	<b>Ändamålskostnader</b>		
	Styrelse och personal enligt ovan	2 899 782	3 210 391
	Medlemsavgifter till andra organisationer	262 607	280 340
	Från fondmedel	41 265	58 500
	Förtroendemannaorganisationen	377 354	115 067
	Kansliorganisationen	405 915	864 086
	Information	381 104	383 213
	Njurfunk	229 952	231 793
	Barn-, ungdoms- och familjeverksamhet	654 635	486 258
	Internationell verksamhet	56 648	81 677
	Övrigt	74 624	129 297
	<b>Summa ändamålskostnader</b>	<b>5 383 886</b>	<b>5 840 622</b>

Not 10	Räntekostnader och liknande resultatposter	År 2023	År 2022
	Ränteintäkter	17 689	13
	Räntekostnader	0	-243
	Resultat vid försäljning värdepapper	63 376	139 480
		<b>81 065</b>	<b>139 250</b>
Not 11	Inventarier, verktyg och installationer	2023-12-31	2022-12-31
	Ingående anskaffningsvärde	301 342	241 865
	Försäljningar/utrangeringar	0	59 477
	Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	301 342	301 342
	Ingående avskrivningar	-251 724	-221 932
	Årets avskrivningar	-29 792	-29 792
	Utgående ackumulerade avskrivningar	-281 516	-251 724
	<b>Utgående redovisat värde</b>	<b>19 826</b>	<b>49 618</b>
Not 12	Andra långfristiga värdepappersinnehav	2023-12-31	2022-12-31
	Ingående anskaffningsvärde	6 196 589	6 255 500
	Inköp	2 571 410	0
	Försäljningar/utrangeringar	-1 452 820	-58 911
	<b>Utgående redovisat värde</b>	<b>7 315 179</b>	<b>6 196 589</b>
	På balansdagen uppgår marknadsvärdet på ovanstående värdepapper till 8 678 313 kr.		
Not 13	Andra långfristiga fordringar	2023-12-31	2022-12-31
	Brf Draken 12, 3 månadshyror	60 021	60 021
		<b>60 021</b>	<b>60 021</b>

<b>Not 14</b>	<b>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</b>	<b>2023-12-31</b>	<b>2022-12-31</b>
	Föreningssupport, Bizsys AB	6 480	4 040
	Arbetsförmedlingen	17 932	17 872
	Webbshopen	0	5 990
	Humanfonden Hjärtedagen	323 210	285 925
	Förutbetalda kostnader	66 135	62 774
		<b>413 757</b>	<b>376 601</b>
<b>Not 15</b>	<b>Övriga kortfristiga skulder</b>	<b>2023-12-31</b>	<b>2022-12-31</b>
	Personalens källskatt	83 143	121 102
	Lagstadgade sociala avgifter	74 163	103 711
	Övriga kortfristiga skulder	53 048	50 950
	Beräknad särskild löneskatt	73 655	47 439
		<b>284 009</b>	<b>323 202</b>
<b>Not 16</b>	<b>Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter</b>	<b>2023-12-31</b>	<b>2022-12-31</b>
	Upplupna semesterlöner	417 417	322 860
	Upplupna sociala avgifter	131 152	101 443
	Övriga upplupna kostnader/förutbetalda intäkter	789 660	851 761
		<b>1 338 229</b>	<b>1 276 064</b>

# Underskrifter

Stockholm den dag som framgår enligt digital signering

Håkan Hedman  
Ordförande

Björn Nilsson

Sven Jonsson

Ulla Evensson

Ronny Ljung

Carina Viberg

Mojgan Kashi

Annica Hedberg fd Schröder

Malin Haglund

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår enligt digital signering  
BDO Mälardalen AB

Margaretha Morén  
Auktoriserad revisor

Donald Eriksson  
Förtroendevald revisor

# Revisionsberättelse

Till förbundsstämman i Njurförbundet

Org.nr. 802006-1332

## Rapport om årsredovisningen

### Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Njurförbundet för år 2023

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2023 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

### Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten ”Den auktoriserade revisorns ansvar” samt ”Den förtroendevalda revisorns ansvar”. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisionssed i Sverige. Jag som auktoriserad revisor har fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

### Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera föreningen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

### Den auktoriserade revisorns ansvar

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

### **Den förtroendevalda revisorns ansvar**

Jag har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Mitt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med revisionslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning.

## **Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar**

### **Uttalande**

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Njurförbundet för år 2023.

Vi tillstyrker att föreningsstämman beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

### **Grund för uttalande**

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet ”Revisorns ansvar”. Vi är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige.

Jag som auktoriserad revisor har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

### **Styrelsens ansvar**

Det är styrelsen som ansvarar för förvaltningen.

### **Revisorns ansvar**

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot föreningen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

**Stockholm den dag som framgår av vår elektroniska underskrift**

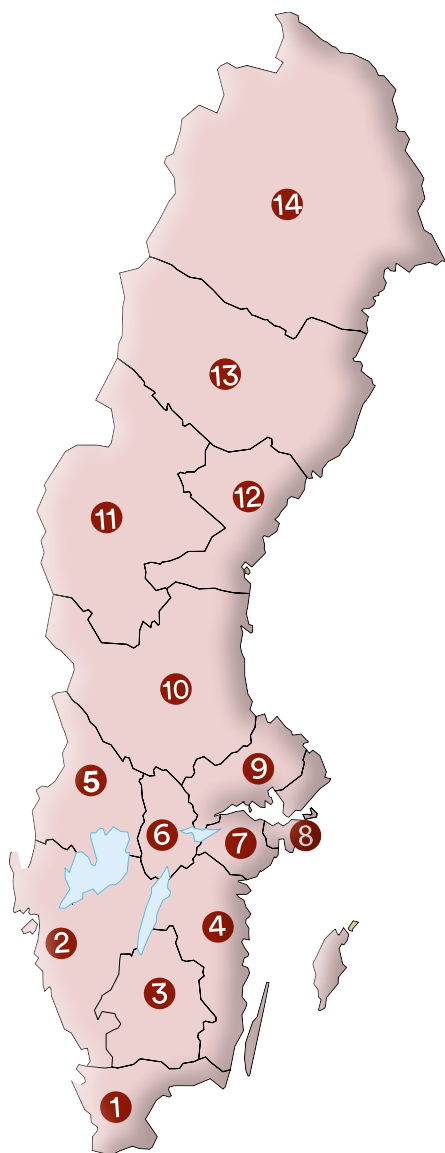
**BDO Mälardalen AB**  
**Margaretha Morén**  
**Auktoriserad revisor**

**Donald Eriksson**  
**Förtroendevald revisor**



## Regionföreningarnas medlemsantal

Antal medlemmar i Njurförbundets regionföreningar den 31 december 2023



	2023	2022	2021	2020	2019	2018
1 Njurförbundet Sydsverige	479	507	506	516	555	527
2 Njurförbundet Västsverige	790	760	798	811	864	837
3 Njurförbundet Småland	243	255	256	248	262	268
4 Njurförbundet Sydöstra Sverige	236	250	269	190	198	186
5 Njurförbundet i Värmlands län	124	120	133	121	134	126
6 Njurföreningen Örebro län	155	154	151	162	161	175
7 Njurförbundet i Sörmland	134	132	130	125	118	114
8 Njurförbundet Stockholm Gotland	714	709	683	684	709	730
9 Njurföreningen Norra Mälardalen	278	271	267	274	276	260
10 Njurförbundet Gävle-Dala	259	258	259	257	287	264
11 Njurföreningen Jämtland/Härjedalen	52	52	54	51	55	50
12 Njurföreningen i Västernorrland	179	192	207	229	244	251
13 Njurföreningen i Västerbotten	241	227	202	195	199	224
14 Njurförbundet Norrbotten	169	171	181	204	181	182
* Njurföreningen Kalmar län	-	-	-	81	79	57
<b>Totalt</b>	<b>4053</b>	<b>4058</b>	<b>4096</b>	<b>4114</b>	<b>4 341</b>	<b>4 225</b>

\* Njurföreningen Kalmar län slogs under 2021 samman med Njurförbundet Sydöstra Sverige.

Njurförbundets medlemmar  
är grunden för vår verksamhet.  
Allt vi gör utgår från våra  
medlemmars behov.



Drakenbergsgatan 6, 117 41 Stockholm  
[www.njurforbundet.se](http://www.njurforbundet.se)  
Organisationsnr: 802006-1332